

Nogle nyligen opdagede
smaae Snekkers Beskrivelse.

Af
Lorentz Spengler.

Den for faa Aar siden afdøde Doctor Bianchi i Rimini vil blive uforglemmelig blant Naturelskerne for det, som han har bidraget til Naturhistoriens Udvidelse, især i Hensigt til de smaae Snekker, som han fandt paa Strand-Bunden ved sin Føde-Bye. Han søgte Stof til Undersøgelse, og var saa lykkelig at finde den saa overflødigen for sine Fødder, at han dermed i lang Tid kunde beskæftige sig og andre ligesindede, uden at det faldt dem ind, at vel og andre Grunde i det Adriatiske Hav, eller og andre Kyster paa den øvrige Deel af Jord-Kloden kunde fremvise saadanne Naturens Forunderligheder.

Denne nye Opdagelse af Snekker, som neppe ere større end et Sandskorn, og dog indeholde mange Kamre eller Afdeelingen, syntes, endskjønt de allene fandtes paa een eneste Strandkant, Kochyliologerne vigtig nok, og derfor anviste de enhver af dem et Sted i deres systematiske Verker; saaledes seer man dem hos Gualtieri, Ginnani, Linné og Martini; ja den utrættelige Ledermüller har med samme Nøiagtighed undersøgt disse smaae Søe-Skabninger, som hans øvrige mikroskopiske Dyr, og seet med egne Øine, hvad først Bianchi har bekiendgjort. Aarsagen, hvorfor Samlere af Naturens Frembringelser have ladet sig nøie med at undersøge Strandsandet ved Rimini, maae vel søges i Banskeligheden at udfinde en Waade eller et Middel, ved hvil-

ket man kunde bekomme en saadan Snekke eller Musling-Sand fra andre Strande, da man paa de Steder ligesaa sjelden finder saadanne Personer, der, som Bianchi ikke angre den Tid og den Meie, som udfordres til disse arsten usynlige Skabningers omhyggelige Opsegelse, som Natur-Eisferne selv have ikke Leilighed i de langt fraliggende Baude at undersøge de Strande, hvor disse paaagtelsesværdige Formaal maatte opholde sig. Det vil ikke blive Natur-Eisferne ubehageligt, at jeg her tilkiendegiver en Maade, hvorledes de i deres egne Cabinetter kan finde al Slags Musling-Sand.

Sand-Drevenes Rør (Sabella) ere ofte for en stor Deel sammensatte af Snekkesmul, andre af bare Strandsand. Begge Slags have i deres Sammensættelse tillige endeel smaae Snekkearter. Desuden finder man hos mange store Snekker, at en større eller mindre Mængde af Strandsand, efter de Steders Beskaffenhed, hvor de have opholdt sig, har fastsat sig i deres Nabninger og i de saa kaldede Navle-Huller, og at i dette Sand, naar de udpilles, ofte ligge de smukkeste smaae Kokillier. Saaledes ere alle de Snekker og Muslinger, som komme fra det røde Hav, opfyldte med en grov Sand, og bindes af en leeragtig gul Materie, og hvori man finder mange Arter af smaae og ubekjendte Kokillier, der ere saa hoide som Snee. Og veed man, at den almindelige Strandsvamp er et bekvemt Opholdssted for smaae Snekke-Staller. Saaledes finder man heele Klasser af den lille Mya vulsella i det røde Hav at være overtrukken med en saadan Seesvamp. Alle Mellemrum og selv Muslingerne ere opfyldte med ovenmeldte Musling-Sand, og de allene kan udgiøre et heelt Magazin af mikroskopiske Kokillier. Ligeledes finder man ofte, ved Hielp af et lidet Forstørrelses-Glas og en omhyggelig Estersøgen, uden nogen Meie de smukkeste smaae Kokilliearter i Strandgræsset og dets Rodder, i Korallmossen, i døde og giennemhullerede Madreporer, og andre Korallarter og Seesvaxter ic.

De saa kaldte store Stormhuer give en anseelig Forraad af en saadan Muslingsand. Spindelens indvendige Bygning synes ved sine besynderlige Afdeelingener egentligen dertil indrettet, mueligen for at kunde trække til sig og forvare en Mængde af saadant Sand til Dyrets Underholdning. Naar man venter

der denne Snekkes smalle Ende ned ad, og ffumpler den heftigen med begge Hænder, saa udfalder en Mængde Korall- og Muslingsand af Snekkes Navlehul, især naar denne er ret stor. Dette Navlehull sidder hos de Ostindiske Stormhuer mellem Spindel-Læben og den tilbagebeiede Næse; hos den Vestindiske, som ofte blive overmaade store, og hos dem, som komme fra Guinea ic. endnu meere nedad mellem den forrige gamle Spindel-Læbe, og Begyndelsen af ovenmeldte Næse.

Endnu gives uden for Strandsandet andre Leiligheder at opdage nye smaae Kokillier, hvorved Naturforskeren desuden kan have den Fordeel og Fornøielse tillige at undersøge og at kende det Dyr, som boer i Snekken. I Hr. Eotstraad Millers Vermium terrestrium & Aquaticum historia finder man herpaa i hans Sandkornsnække, Soelgransnække, Ribbeen-snække, Crystalsnække og Brynsnække de Anmerkelses-værdigste Exempler, hvor megen Rigdom Naturen er bered til at fremvise, endog i vort eget Fædreland, for den forskende Natur-Elsker.

NoGLE af de smaae Snekkearter, som jeg har funden i Muslingsandet fra forskjellige Strande, vil jeg her beskrive, og ved forstørrede Tegninger tydeligen foresille.

Den første Figur fremviser under Bogstavet d en Pind af et Søe-Veble fra Middelhavet, og paa dens Midte tvende Ormerer, nemlig en Serpula og en Sabella. Noget over det halve boier denne sidste sig tilbage og bliver tykkere og længere; Nabningen er i den tykkere Ende i Tværsnit næsten tvende, i den smale Ende neppe en Linie. Dens Kor er sammensat af grovt Sand, af afbrudt Smul, af gamle Koraller og Kokillieskaller, og en Mængde smaae Navtiler, og synes at være opført med et Slags Overlæg. Foruden det, at Sandkornene konstigen ere forbundne med Snekkestykkerne, og kittet til hverandre, har Beboeren til meere Styrke overdraget sin heele Bygning med en guulagtig Fernis eller Glasur, og derved saa meget fastere foreenet de forskjellige Deele mellem hverandre. Og havde Ormen opnaaet dette Diemeed; thi jeg søgte at opløse nogle af de smukkeste Navtiler, for desto bedre at betragte dem, men det var
 ikke

ikke vel mueligt uden ved Bold, og da havde jeg maattet frygte for at ødelegge heele Ormehuset.

Denne besynderlige Snekke=Art, hvoraf Ormen især har betient sig til at udfylde de smaae aabne Huller i dens Bygning, hører til de Snekker, som man kalder Nautiler og ikke til Ammons=Hornene, fordi dens Gange ere rullede i hverandre, uden at man ser noget udvendigt Spor af dem. Den synes at udgøre en egen Art, og nærmer sig ifkun til von Linnés Nautilus crispus, som Bianchi først fandt i det Kiminiske Musling=Sand, og lod aftegne Tab. 1. f. 2. og siden Gualtieri Tab. 19. f. D. Ginnani Tom. 2. t. 14. f. 112. Ledermüller Tab. 8. b. og Martini f. 172-74 have beskrevet og ladet aftegne.

Bores sieldene Nautilus har følgende Skabning: fra Middelpunkten, som her istedet for et Navlehul, udgør en halv=kuglet Borte, ndløber paa begge Sider lidet ophævende skarpe Ribber, og møde i hverandre paa den yderste afrundede Kant, disse svare til Snekkens indvendinge Mellembægge, og have udvendingen imellem sig udhulede Furer med fine regelrette Tversnit, hvilke under Forsterrelsen give Snekken et konstigt og zierligt Udseende.

Åbningen eller det yderste Kammer er meget snever og giver Dyret ifkun lidet Rum til Boelig.

Blant de mange Nautiler, som Sabelen har sammenføjet mellem Korallstumper og Muslingstykker, og overalt søgt at anbringe, især ved Mundingens Indfatning, hvor de større Stykker i Korets Hvelving ikke tæt nok kunde slutte i hverandre, har jeg ikke kunnet finde nogen anden, end den nu beskrevne Art. Nogle af dem ere i deres fine Striber lidet afflidte, ellers heel og holden. Mange ere graa=grønne, andre mørke=brune; alle glindse som Glas, hvilket nok forarsages af den Glasering, hvormed heele Orme=Huset er overdraget. I den første Figur viser Bogstabet a tvende Nautiler i naturlig Størrelse, men b og c de samme i forskjellig Størrelse. Pinden, hvorpaa Sabelen har sat sig, er af et Sø=Øble, som falder i den Middellandske Sø, og som jeg har faaet fra Marselke. I den tredie Deel af Hr. Guettards Memoires

res t. 70. f. 2. og 3. sees saadanne tvende Søexle-Pinde med Sandormer-
rer, men Forfatteren melder intet, om og disse have været udpyntede med oven-
meldte Nautiler.

Den anden Figur fremstiller en meget liden Snekke, som for sin Smuk-
hed og Nydelighed fortjener at tegnes og beskrives. Den viger i Skabning fra
alle bekiendte Snekkearter, og har ikkun liden Lighed med Argonauta cym-
bium, som og er fundet i Snekkesandet fra Middelhavet, og aftegnet af
Gualtieri t. 12. f. D.; den har ikkun een eeneste Dmdreining, og i denne lig-
ger den lille Hvirvel paa den undre Kant langt fra Abningen. Begge sammen-
trykte Sider ere ligedannede og saa nær paa hoerandree, at Pladsen for Dyret bli-
ver overmaade smal. Paa tvers løbe ni skarpe Furer i tiltagende Bide fra
Hvirvelen til Abningen, og giøre, at Mellemrummene synes ligesom Skial,
at udkomme, et af det andet. Disse Baand giennemskiare tillige Snekkeryg-
gens tvende skarpe Kanter, som har nogen Overeensstemmelse med Ryggen paa
den smal-klede Papiir-Nautilus. Fremdeles udgaae midt af Hvirvelen sex
ophævede Ribber; disse ere ved deres Oprindelse tykkest, giennemløbe Snekken
paa langs i en Buelinie, og tabe sig efterhaanden imod Abningen. Iblant
de i det Kiminiske Muslingsand fundne Nautiler og Ammonshorn gives
nogle, som paa Ryggens hvide Kant ere indfattede med en klar og giennemskinnen-
de Rand: den nærværende lille Papiirsnekke har just en saadan Rand; som
tildeels er udtakket, endskjønt dette kan være skeet ved en tilfældig Beskadigelse.
Uagtet denne Snekke er meget flad, bliver man dog en Ophøvelse vaer oven over
Hvirvelen, og seer dens Huulhed tydeligen giennem Abningen. Snekken selv
er hvid, og bestaaer af samme Materie, som den bekiendte Papiir-Nautilus.
Jeg har opdaget den i det Kiminiske Musling-Sand. Bogstavet a viser den i
naturlig Størrelse, og b og c, fra begge Sider forstørret.

Den tredie Figur viser ligeledes en meget lille Snekke, som og for sin
beshunderlige Smukhed fortjener at bekiendtgjøres. Den er i alle Maader et vir-
keligt Ammons-Horn. Rund i Omkredsen, stærk ophøvet paa Overfladen b,
noget plat paa Underfladen c, hvor Munden med sin trinde Rand, og den
smukke Navle sees. Paa begge Flader har den dybe Folder, som paa Snek-

fens Rygkant udløbe i lange Tænder, og uden paa noie bestemte Steder, hvor dette lille Ammonshorn har sine indvendige Kamre. Den har en saa hvid og glindsende Farve, som om den var sammensmeltet af det hvideste og fineste Sukker. Den har hjemme paa Kysten Koromandel, og er funden i det Sand, som havde samlet sig i Kokillier fra bemeldte Egn. Bogstavet a viser dens naturlige Størrelse; b viser den forstøret oven fra, c neden fra, og d dens indvendige Kamre, saaledes som jeg med megen Noie har giennemseet den.

I den fjerde Figur sees den egentlige Original til den fældne Tituit, eller steenblevne Bispestav. Denne besynderlige Snekkeslægt er, naar jeg undtager den eene Art, som er fundet i Snekkesandet ved Livorno og anført af Bianchi, ellers ingensteds forekommet i dens naturlige Tilstand. Endog i Samlinger af steenblevne Kokillier er den meget sjelden, og saa Kabinetter kan rose sig af at besidde dette rare Stykke. Vel er den nærværende Bispestav langt mindre, end den steenblevne, men dette gjør den Formodning sandsynlig, at og Originalerne til de store Tituiter opholde sig enten paa meget store Dybder af Havet, eller og paa saadanne Strande, som ikke besøges af de sejlende. Denne lille Bispestav forekommer i temmelig Mængde og i mange Forandringer tilligemed endeel andre fældne og ubeskrevne smaa Kokillier i Sandet af det røde Hav ved det lykkelige Arabien, og paa Stranden ved Suez. De fleeste ere baade i den ligefrem staaende Deel og i den sammenrullede trinde og cylindriske; andre ere meer eller mindre platte, og altsaa langt bredere, end hine, og nærmere sig til dem, som findes ved Livorno. Den her afteguede er af den første runde Art, og iblant dem gives nogle, hvis lige udstrakte Deel har en mærkelig Længde. Denne Deel pleier hos Tituiterne at gaae spids til som en Pyramide, men her er den trind og lige, og begynder først der, hvor denne beier sig, at udløbe efterhaanden i en Spids. Kamrenes Tal og Inddeeling ere i alle Varietæter udmærkede ved de halvrunde Forheininger, men Mellemvæggene have det besynderlige, at Forheiningen vender ned ad, og Udhulingen op ad mod Snekfens Spidse, og altsaa just tværtimod det, som sees hos de saa kaldte Posthorn (Nautilus spirala) den tykke Nautilus, Ammonshornene, og de steenblevne Bispestave, hvis Mellemvægges Fordybning vender ned ad. Omdreiningerne paa den sammenrullede Spidse staae ikke ud fra hverandre, som hos nogle Tituiter

Situiter og hos Posthornet, ei heller ere de sammencullede lige i hverandre, men til den ene Side, som sees ved c, og ved denne Dreining faaer den anden Side b i Midten et Navlebul. Bogstavet a viser Snekkens naturlige Størrelse, og d dens tydelige Kamre i et forstørret og paa langs giennemseben Exemplar.

Endskiont alle Snekker, som indvendigen ere afdeelte i Kamre, enten de ere i deres naturlige Tilstand eller steenblevne have et giennem alle Kamre gaaende Nerveror, saa har jeg dog, all Undersøgelse uagtet, og under den største Forstørrelse ikke kunnet ved denne Snekkeart bemærke noget Spor deraf. Denne Bispestab har paa langs meget fine Striber, er megrt skior og tynd, og som alle smaae Kofillier i det røde Hav snee-hvid.

Endnu vil jeg blant de mange ganske besynderlige Kofillier, som jeg har funden i Sandet af det røde Hav, fremstille Natur-Elferne en aldeles ubekendt Art i hosseiede femte Figur.

Denne nye Snekke varierer mangfoldigen: hos nogle saa er den fremstaaende Deel stærk og ziirligen skior-dreiet, hos andre derimod er den lige; af disse gives nogle, hvis Kamre tage saaledes til i Breede, at den indvendte Rand naaer ned til Hvirvelen og ligger paa samme, og Snekken derved bliver meere breed, end høy; hos de andre derimod blive Kamrene vel noget bredere, men naae aldrig ned til Hvirvelen. Da denne smalle og platte Art Forandring er meget meere sielden, end hiin bredere, og i Almindelighed har meget tilfælles med andre Kofillier, saa kunde dens evermaade Tyndhed og Plathed i alle dens Varietæter forarsage mig nogen Betænkning, om den og virkelig var en Snegle-Boelig. Men disse Vanskeligheder henføre mine Tanker paa Beboerne af den Engelske Sale, af Transparent Muslingen og andre saadanne, hvis tvende Skaller slutte saa tæt paa hverandre, at man neppe skulle troe, et Blad Papiir, langt mindre et Dyr, kunne faae nogen Plads derimellem. Paa den anden Side kan man umueligen troe, at disse saa kunstigen og med saa mange Kamre dannede Snekker skulle være skabte uden nogen Beboer. Lad være at Rummet er meget snevert og knapt; det bliver Beboerens Sag at skille sig efter

sit Huus; jeg tvivler ingenlunde paa, at de jo passer sig vel og neie til dets lille Invaaner. Paa alle Artforandringer er den indrullede Spidse meere eller mindre dreiet til den eene Side, som sees ved b, og derved faaer den paa den anden Side ved c, et Slags Navle-Hul, ligesom hos den før omtalte Dispestav. Den øvrige Deel af Snekken tiltager fra nedan af ind ad alt meere og meere i Breede. Dens heele Overflade bestaaer af platte Forhøiinger; deres skarpe Indsnit angiver Kamrenes Antal og deres Bredde; saa mange Indskjærelser, saa mange Mellemvægge; selv Snekkens sædvanlige Abning er tildækket med en saadan udhullet Plade eller Mellemvæg.

Denne Omstændighed gjør, at man atter bliver forlegen paa Dyrets Begne, og maae nødes til at troe, i hvor meget end Exemplarerne synes at være fuldstændige, at den forreste Deel eller Abning af Snekken, som efter al Formodning behøves af Snekken, maae være bortkommet, saaledes som man iblant saamange tusinde af *Nautilus spirula* ikke endnu har truffet een med sin Abning.

Man veed, at alle Snekker med Kamre have snart i Midten, som den tykke *Nautilus*, snart ved den øverste Rand, som de steenblevne Ammons-Horn, snart ved den indvendige Side, som det lille Posthorn (*Nautilus spirula*) et saa kaldet Nerve-Kor, som gaaer igiennem alle Mellemvægge. Heri har vores lille Snekke det særegne, at alle Mellemvægge i Tallet 20 til 30 ere i Breeden i tvende Rader zirligen og ordeutligen med smaae Huller giennem-borede, og ligesom med Naale giennemstukken. I hver Mellemvæg er vel mod 20 Huller. Bogstavet a viser Snekken i naturlig Størrelse; den er ligesom de forrige snee-hvid, og alle Forhøiinger have paa langs meget fine Striber. Et eneste Stykke fandt jeg, hvis Forhøiinger vare udjirede med langt stærkere Striber.

Jeg behøver ikke at erindre, at disse Kokillie-Arter have deres fulde Væxt, og ikke ere Unger af større. Den store Skaber har derfor dannet dem saa smaae, at de i dette Forhold maae tiene til det Siemeep, hvorfor de ere tilblevne. Man veed for lang Tid siden af Grev Ginnanis nøiagtige Forsøg, som han beskriver i det andet Bind af hans opere posthume, at mange to-
skallede

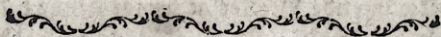

skallede Kokillier, ja endog store Snekker allene have deres Føde af Musling-sandets smaa Beboere. Bianchi og Labat have efterladt os lige Bemærkninger, hvoraf man i det mindste fra een Side indseer Nyttens af disse smaa Skabninger.

Beskrivelse

over nogle i Havsandet nylig opdagede Kokillier,
med forstørrede Ufsbildninger.

Af

Lorenz Spengler.

Saa sigegyldige og uagtomme endog en stor Deel Mennesker pleje at være, ved at betragte Guds Gierninger i Naturen, saa ere dog, fra gamle Tider af, nogle ringe Ormes steen-skallede Boeliger, formedelst deres indtagende og foranderlige Dannelse, samt deres al Kunst overstigende farvede Tegninger, blevne en Gienstand for en almindelig Beundring.

Der ere kun saa Mennesker til, som jo ved det første Diekast paa en vel-indrettet Kokillie-Samling henrykkes af en behagelig Forundring.

Men i Besynderlighed have blant de skionne Kunster, Bildhugger=Ma=ler= og Bygnings=Kunsten vidst at drage Nytte af disse Sæffabningers opfin= delse=rige Dannelser, da de af dem, som af et Forraads=Kammer, bestandig have laant Mønstre til deres Zirater og grotteste Arbeider.